

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő részre 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felolvasó szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyi Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Politikai szemle.

Gróf Goluchowsky Agenor külügy-miniszter megnyugtatta a lelkeket, midőn a delegációkban meleg szavakkal hangsúlyozta a hármass szövetséghez és annak békés céljaihoz való ragaszkodást és urbi et orbi hirdette első sorban azt az örömdöntes körülményt, hogy ez a békeszövetség teljes erejében fennáll. A határozottságból, melylyel ez a mondat szerkesztve van, le lehet vezetni mindama hírek és értesítések czáfolatát, melyek rémregéket tudtak mesélni Németországhoz való viszonyunk elkomorodásáról. De Oroszországhoz való viszonyunkban sem történt változás és a „Frankfurter Zeitung” híré, mely Ausztria-Magyarország és Oroszország közt állítólag létező titkos szerződésről eszelősködött, talán csak bal-lon dessai-nek kell megjelölnünk, melynek bizonyos kedvetlenséget kellett volna keltenie, de a melylyel gróf Goluchowsky rögtön egy határozott czáfolatot állított szembe. Falk Miksa delegátus kérdésére ugyanis alaptalan koholmányoknak jelentette ki gróf Goluchowsky az említett ujság híré. Oroszországgal való egyetértésünknek nincs szüksége arra, hogy külön szerződések támogassák. Mind a két nagyhatalom keleti politikájának programja azonos és a Balkánon a status quo fentartásának gondolatában összpontosul és a meddig ezt a programot tartják, a két állam politikája párhuzamos és sem magyarázatokra, sem nyilatkozatokra nem szorult.

Mind a két hatalom akarata az, hogy Törökország birtokállománya biztosítva maradjon és hogy a Balkán államai akadálytalanul és önállóan megerősödjenek és fejlődjenek. Olaszország belső állapota a politikai helyzet megítélésénél alig jön tekintetbe, mert az ottani zavarokat minden elfogulatlan figyelőnek keletlenül pizódoknak kell megjelölnie, melyek a hármass szövetség belső tartalmára semmiféle befolyással sem bírhatnak.

A hármass szövetség békés irányzatára a szövetség érdekkörén kívül fekvő események sem bírhatnak befolyással. — Chamberlain beszédét, melyet Oroszország ázsiai működéséről mondott s melyben Anglia és Amerika szövetségére utalt, nem szabad kihívásnak venni, hanem a harag jelének kell tekinteni, mely Angliát Oroszország ázsiai sikereinek láttára eltölti. Anglia és Amerika szövetségének csak az az egy eredménye lehetne, hogy az összes európai hatalmak szorosan egymáshoz csatlakoznának és ezzel meg lenne adva az elégséges ellensúly.

De ha a külpolitikai ügyek alakul-tával meg lehetünk is elégedve és ro-konszenzüinket, melylyel Spanyolországot Amerikával való összeütközésében kísér-jük, elnyomjuk is, — bizonyos aggodal-mnak kell bennünk ébredni, ha egy pillantást vetünk a monarchia két állam összetartozandóságának fejlődésére, me-lyen a hazafias aggodás nem teheti ma-gát tul csakugy könnyedén.

Az osztrák kvótaküldöttség üzeneté-re a magyar küldöttség már meghozta a jelzett határozatát, mely szerint belemegy a szóbeli tárgyalásokba és kész e célból június hó első felében, de 10-ke előtt nem, Bécsbe menni. A két bizottság alaki tö-rekvése nyilvánvaló, de eredményt sem-mikép sem tudunk várni. Nem fognak megegyezni és a gazdasági kiegyezésnek is kevés kilátásai vannak; hogy a vonat-kozó szerződések az idén létrejöjjenek, abban kételkedünk. Pedig, ha mindkét ál-lam törvényhozásai megbízóik szívébe és veséibe tudnának látni, meg kellene győ-ződniök, hogy ugy Ausztria, mint Magyar-ország népei már megunták ezt a ke-gyetlen játékot és a monarchia nagyha-talmi állása érdekében erőlyesen követeli a tárgyalások kielégítő befejezését.

A szövetségi törvényjavaslatról.

A hitelszövetségi törvényjavaslat általános vitája alkalmából kivétel nélkül valamennyi szónok, tehát úgy a kormánypártiak, mint az ellenzékiek, az elismerés zászlóját hódolattal hajtották meg gróf Károlyi Sándor előtt, mint olyan ember előtt, a ki hazánkban a szövetségi ügyét kipróbálta, a ki szívvel-lellekkel a kisemberek sorsa javításán éveken át működött, a ki 379 községi hitelszövetkezetet alapított, mely szövetségek területén 926,956 ember javát szolgálja, a jegyzett üzletrészek száma 163,513, értéke 8.883,240 korona, melyből már 20 fillérenként befizettek 4.923,000 koronát és a mely szövetségek múlt évi összes vagyona 24.131,336 korona volt.

A nagy vagyon gróf Károlyi Sándor vezetése alatt majdnem abszolút biztossággal kezeltetik, a 379 szövetségetből egy sincs rossz, mindnyájan élet-képesek. Tehát méltó és igazságos volt, hogy ez alkalommal mindnyájan annak az embernek hó-doltak, kinek a kisemberek egy jó része a vagyoni függetlenséget, a társadalmi békét és közgazdasági művelődést köszöni.

Az erdélyi részekben 107 községi hitelszövet-kezet működik a Károlyi Sándor gróf jóvoltából 183,000 ember javára; üzletrészü 1.279,986 korona, melyre már befizettek husz fillérenként 682,905 ko-ronát. Összes vagyonuk 4.556,280 korona.

Ezen erdélyi részi hitelszövetkezetek nevében engedje meg a némes gróf nekem is, hogy most, mikor már az ország színe-java az ő munkatársai közé állott, hálámat fejezzem ki, mert itt az erdélyi részekben sokkal fontosabbak, sokkal szebbek az eredmények, mint hazánk bármely más részében mert a nemzetiségi kérdés békés, barátságos meg-oldását készíti elő.

Ugy látszik, a képviselőház minden pártja fel-tétlen híve a szövetségi eszmének és szívesen támogatják a gróf Károlyi Sándor elvei alapján készült törvény keresztülvitelét is.

Mégis különös az, hogy bár mindnyájan is-merjük gróf Károlyi Sándor nagy tudását a szöv-etkezeti téren, sokan — kivált az ellenzéki szónokok közül — a törvényjavaslatnak éppen azon §-ait támadják meg, melyeket gróf Károlyi Sándor, az ő általa alapított központ alapszabályaiban szüksége-seknek tartott és a melyeket a törvényjavaslatba éppen az ő alapszabályaiból vettek át.

Nem akarok mindnyájára kiterjeszkedni, csak mutatoul hivatkozom a „hazai szövetségek köz-ponti hitelintézete, mint szövetséget” alapszabályai-nak 26. §-ára:

„Igazgatónak üzletrészszerrel nem bíró egyén is választható.”

és a 44. §-ának második bekezdésére: „Az igazgatóság állapítja meg, hogy az egyes szöv-etkezetek elfogadhatnák-e takarékbetéteket és mily föltételek és mily kezelés mellett? továbbá, hogy miképpen helyezték el a szövetségek fölösleges pénzeiket?”

Ezeknek a §§-oknak felelnek meg a törvény-javaslat 30. és 59. §§-ok és ezeket a §§-okat nem akarják sokan elfogadni most azok, a kik a gróf Károlyi Sándor-féle központ alapszabályaiban ezeket jóknak találták és a gyakorlat tényleg be is bizo-nyította, hogy helyesek és jók.

Szükséges mindkét §.; egyik, hogy a szöv-etkezeti ügy iránt érdeklődő értelmesebb egyén is részt vehessen, mert ellenkező esetben ki volna zárva pl. a lelkész, a kinek köre nem esik össze a körjegyzői körrel, nem folynak be mindegyik községben a szövetségek dolgaiba, mert — tényleg csak egy faluban lakik s az elvet szigorúan fentartva csak egy szövetséget lehet rendes tagja; éppen így a birtokos, tisztviselő stb.

A másik §. nagyon lényeges és fontos, a szö-vetkezetek életképességét van hivatva előmozdítani.

Ha a községi hitelszövetkezeteknek a korlátlan takarékbetétek elfogadása iránti joga volna meg, ez egyrészt a takarékpénztáraknak ártana, másrészt, ha sok betét lenne, a hitelszövetkezetet a hámánus iránytól téríthetné el, mert a takarékbetéteket ok-vetlenül gyűmölesztetni kellene, így a könnyelmű hitelezésre vezetne, mert annyit adnának és ajánl-gatnának a szövetségek a tagoknak, a mennyit az illető megbír, de ez a szövetségi elvvel ellen-kezik, mert csak annyit kell adni, mennyire az illetőnek szüksége van.

Gróf Károlyi Sándor és társai a takarékbeté-teket minden szövetségeknek korlátlanul meg-en-gedték daczára e §-nak és meg fogja engedni az új törvény alapján alakuló központ is, mindaddig, a míg ez nem válik veszélyessé.

A hitelszövetkezeteknek üzleti tőkéje csak egy kisebb része lehet takarékbetét, mert ez minden perczen felmondható, kivethető és a legnagyobb ve-szedelembé sodorná a hitelszövetkezetet, ha ilyen lejárati betétekre építené fel üzletkörét.

Azért szükséges a központ hozzájárulása be-tétekhez, hogy azok fedezésére tartaléktőkét tartson készletben, hogy a mikor betevő betétjét visszako-veteli, ne az adós tagot kényszerítsék soronkívüli fizetésre, hanem a szövetséget vagy központ gon-doskodják a kifizetésről.

Nincs tehát veszedelem e két §-ban sem. Ha gróf Károlyi Sándor nem látott ezekben veszedel-met, ne lássanak mások sem.

A szövetségi gondolatokba márcól holnapra

teljesen beélni nagyon nehéz. Gróf Károlyi Sándor és társai tíz év óta foglalkoznak e dologgal, tíz évi munkájuk gyümölcsét helyezték el a törvényjavaslatba, nem volna helyes, ha Ephemerbabérokért a jól meggondolt munka erejét rontani engednék.

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

A székely képviselők.

Ezelőtt egy évvel a székely képviselők dicsőretre méltó munkához kezdtek. Értekezletet tartottak s megbeszélték, hogy minő intézkedésekkel lehetne a székelyföldi közgazdasági viszonyokon segíteni. Ezen értekezlet eredménye egy terjedelmes memorandum lett, melyben részletesen fel van sorolva mindaz, mit a székely képviselők államsegély útján vélnek elérhetni s mi a székelyföldi közgazdasági viszonyok emelésére jótékony hatással lenne. A memorandum még akkor betérjesztetett a kereskedelmi miniszterhez, ki e tárgyban e hó 17-én tartott a székely képviselőkkel értekezletet. A tanácskozás délután 4 órától este fél 9 óráig tartott, s alapos és beható tanácskozás tárgyává tette a memorandum minden egyes pontja s a miniszter a legnagyobb jóakaratot tanúsított a képviselők által felállított minden kérés iránt. A közdivásárhelyi érdekeknek buzgó szószólója, a Benke Gyula országgyűlési képviselő és sikerült neki olyan eredményeket elérni, mire ő is büszke lehet s mi is örvendhetünk rajta. Nevezetesen a miniszter ur kijelentette, hogy K.-Vásárhelyt az asztalos ipar fellendítése érdekében egy gőzszáritót és egy gépműhelyt fog felállítani és egy tanonciskolát rendez be, továbbá a mezőgazdasági szeszgyárak emelése érdekében a marha szállítást vasúti kedvezményben fogja részesíteni. Végül a miniszter ur kijelentette, hogy jelenleg nincs azon helyzetben, hogy a Magyarország és Románia között jelenleg fennálló vámokat mérsékelje, mivel a Romániával kötött szerződés csak 1903-ban fog lejárni, de az új szerződés megkötésekor rajta lesz, hogy a székelyföld érdekei lehetőleg tekintetbe véssenek. Városunk képviselője szóba hozta ezen értekezletben a közdivásárhely—soósmezei vasút kiépítését, ajánlván, hogy azt maga a kormány eszközölje, a miniszter ur azonban kijelentette, hogy a kormány ezen vasút kiépítéséhez nem vállalkozik, míg Románia részéről a csatlakozás, illetőleg a tovább folytatás biztosítása nincs, ellenben a magán vállalkozást is szívesen támogatja.

Ezek képeznék főbb pontjait a május 17-én tartott értekezletnek s mi az elért eredményekben teljesen megnyughatunk, mert kezdetnek elég s talán, ha későbbben egyéb kérésünket kellőképen formulázva terjesztjük elő, azok sem fognak sikert fűlekre találni. Ezen esetből azonban kétféle konsekvenciát akarunk levonni. Először azt, hogy most már világosan állhat mindenki előtt, hogy még sem volt kortesfogság, midőn a mult választás előtt a mi képviselőjelöltjeink leutaztak megyénkbe, mert ha a kormány akkor ígért, meg is tartotta. Másodszor pedig azt, hogy nem üres parlamenti beszédekkel, hanem alapos munkával lehet és kell egy választó kerület érdekeit szolgálni.

Elismeréssel kell adóznunk a székely képviselőknek, kik végre megszerezték nekünk azon örömet, hogy valahára egy néhány szerény kérésünk meghallgatásra talált s meg vagyunk győződve, hogy azon jó indulat, melyet a miniszter ur ügyeink iránt tanúsítani kegyes volt s az a meleg érdeklődés, melylyel képviselőnk városunk minden ügyét támogatja, még sok szép eredményt fog létrehozni.

O.

Székely telepítés.

Földmivelésügyi m. kir. miniszter 32330 szám alatt a következő leiratot intézett Háromszék vármegye főispánjához:

Nagyméltóságú főispán Ur!

A Kolozsvármegyei Nagy-Sármás községben alakított állami telepítvényen ez idő szerint meg

nem szállott 106 telephelyet lehetőleg oly kiscgazdákkal óhajtom betölteni, a kik az ottani viszonyoknak megfelelő vidékekről származnak vagy hasonló viszonyok között nőttek fel. E kellekeknek esetleg oly kiscgazdák felelhetnének meg, a kik Udvarhely és Háromszék vármegyék, továbbá Borsódvármegye domboos, hullámos részein gazdálkodnak.

Miért is felkérem Nagyméltóságodat, szíveskedjék a nagysármási telepítésnek 25 példányban idezart feltételeit szíves tudomásul venni és az érdeklődők tájékozása czéljából felhasználni, a közgazdasági közegek útján az érdeklődőknek tudomására hozni és szíveskedjék azon ev. ref. vallásu, munkabíró, szorgalmss, józan életű és jó erkölcsű családos kiscgazdákat, a kik megfelelő vagyoni képesség mellett otthonukban terjeszkedni és birtokot szerezni nem képesek és a miatt a telepítési okiratban megállapított feltételek alatt maguk részére, vagy közösségük mellett nagykoru fiaik részére Nagy-Sármáson telepet vállalni és folyó évi augusztus hó végéig elfoglalni hajlandók, a kiktől továbbá az is feltehető, hogy a kezdet nehézségeivel megküzdni fognak, kiszemelni és a kiszemelték névjegyzékét lehetőleg folyó évi június hó 15-éig, legkésőbb pedig az említett hónap végéig hozzám terjesztieni.

A névjegyzékben kérem feltüntetni a települni szándékozó kiscgazda nevét, vallását, illetőségét, családi állapotát és gyermekeinek számát, nem különben vagyoni helyzetét, jelesen azt, hogy az illetőnek mennyi a készpénze, ingatlan birtoka, állatlét-száma és hogy egy 20 holdas birtok műveléséhez szükséges gazdasági eszközökkel bír-e, vagy szerezhette-e?

Felkérem Nagyméltóságodat arra is, szíveskedjék az érdekelteket arra figyelmeztetni, hogy a mennyiben a megszállandó telepekről a helyszínén kívánnának tájékozást szerezni, Nagy Elék telephelyező Nagy-Sármáson utasítva van, hogy a jelentkezőket utbaigazítsa és nekik a kívánt felvilágosításokat adja meg.

Végül megjegyzem, hogy a Nagyméltóságod részéről telepesekül kiszemelt egyénekről bemutató névjegyzék alapján a telepítésre legalkalmasabb kiscgazdáknak a meg nem szállott telephelyek számához képest való kiválasztását és befogadását magamnak tartom fenn s hogy szükség esetén gazdasági szakközsegemet a helyszínére fogom kiküldeni abból a czélból, hogy az ajánlott kiscgazdák gazdasági tekintetben való alkalmas voltáról bővebb tájékoztatást szerezzen.

Megjegyzem egyuttal, hogy az átköltöző családok a m. kir. államvasutak vonalain holmijukra nézve 50%-nyi szállítási díjkezdvevényben fognak részesülni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilváníását.

Budapest, 1898. május hó 7-én.

A miniszter megbízásából:

MÁDAY s. k.

Az ezen ügyben kiadott telepítési okirat szövege ez:

TELEPÍTÉSI OKIRAT.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur a Kolozsvármegyében, N.-Sármás község határában fekvő kincstári birtokon az állam által folytatólag eszközözendő telepítés feltételeit következőképpen állapította meg:

1.

Az alkotandó telepítvény a már létező Nagy-Sármás községhez való hozzátelepítéssel alakittatik meg.

Közös czélokra kihalattatik a telepítési területből:

I. a) Az utak, utczák, közterek, anyaggödörök, dögter stb. számára . . . 69 k. hold 327 □öl

b) A telepítvényi templom és lelkészi lakóház czéljaira . . . 1 " " 1238 "

c) A község ház és jegyzői lakóház czéljaira . . . 1 " " 132 "

d) Az iskola-épület telkéről . . . — " " 1194 "

e) A tanítók lakóházainak telkéről . . . 1 " " 823 "

f) Kisdédóvó telkéről . . . 1 " " 1123 "

belsőség és II. g) A telepítvényesek lelkészilletményeül . . . 30 " " — "

h) A jegyző illetményeül . . . 30 " " 136 "

i) A kisdédóvó illetményeül . . . 25 " " 1118 "

k) Az iskola és kisdédóvó alap czéljaira . . . 48 " " 430 "

l) A telepesek templomi és egyházi alapja alakítására 30 " " 255 "

m) Faiskolának . . . — " " 1120 "

n) Anyaszőlőtelep czéljaira 6 " " — "

o) Temetőnek . . . 3 " " 310 "

p) Községi alap alakítására . . . 37 " " 1458 "

Az I. b) és II. g), l) és o) pontok alatti területeknek az a rendelkezése, hogy a telepesek hitfe-

kezeti szükségleteinek kielégítésére fordítottassanak

illetőleg használtassanak.

A II. g) pont alatti terület a telepesek lelkő

szének részbeni javadalmazására fog szolgálni s e

czélból a lelkésznek joga van azt természetben,

vagy annak jövedelmét az egyházi hatóság intézke-

dése alapján a hitközséggel egyetértőleg megállapi-

tandó más hasznosítási mód szerint élvezni.

A lelkész egyéb javadalmának megállapítása

s a hívek által, vagy egyházi uton való fedezésének

meghatározása az egyházi szervezkedés során tör-

ténik.

A II. l) pont alatti terület rendeltetése az,

hogy az egyházi czélok javára hasznosíttassék. E

terület jövedelme alapszerűleg lesz kezelendő, s az

alpból a templom fenntartásának s az egyéb egy-

házi szükségleteknek költségei fedezendőek. Ha az

alap jövedelme engedi, az részben a lelkész és a

kántor javadalmazására is fordítható.

A II. o) pont alatti terület a telepesek temet-

kezési helye. Ha azonban Nagy-Sármás jelenlegi

(törzs) lakóinak külön temetője idővel egészen meg-

telnék, vagy más okokból nem lenne többé temet-

kezésre használható, kötelesek lesznek a telepesek,

illetőleg jogutódai eltérni, hogy a számukra kijelölt

négyszög terület közös községi temetővé alakíttassék

át, s abba Nagy-Sármás községének lakói megkülönböztetés nélkül temetkezhessenek.

Az I. a), c), d), e), f) és II. h), i), k), m), n), és p) pontok alatt felsorolt területek nemcsak a tele-

pesek, hanem Nagy-Sármás jelenbeni (törzs) lakosai és utódai javára is, tehát a telepítés bejezte

utáni Nagy-Sármás községe összes lakosai javára

rendelvék, minden megkülönböztetés nélkül.

E területeknek rendeltetésük szerinti használata

ról, illetőleg azon előnyök élvezéséről, a mely elő-

nyókat az összeség javára megállapítani, vagy jö-

vőre biztosítani a területek, illetőleg jövedelmeik

hivatva vannak, Nagy-Sármás jelenbeni (törzs) lakosai és utódai nem tilthatók el, abban nem akadályozhatók meg, hanem az összes területeknek

rendeltetésük szerinti használatában s azon intéz-

ményekben, a melyek javára e területek, illetőleg jövedelmeik szolgálnak, a telepítés befejezése utáni

Nagy-Sármás községe minden lakosa megkülönböztetés nélkül a községi kötelekben őt megillető jog szerint egyaránt részes.

A II. h) pont alatti terület a jegyző, az i) alatti terület pedig a kisdédóvóvó fizetésének egész-

beni, vagy részbeni fedezésére szolgál.

A II. k) és p) pontok alatti területek községi

kezelésben megfelelő alapok létesítésére hasznosítandók, abból a czélból, hogy ez alapok jövedelméből az iskola- és a kisdédóvó épület s a község há-

za fenntartassék s az említett közművelődési intézmények s a község egyéb szükségletei egészben, vagy részben kielégíttessenek.

A földmivelésügyi miniszter ur megtette a szükséges lépéseket a végett, hogy a Nagy-Sármáson felállítandó iskola, mint állami iskola jöjjön létre; ez esetben a tanítók az államkincstárból fizet-

tenek.

A község háza, a templom, a lelkészi lakóház, az iskola, a kisdédóvó épület s a tanítói lakóházak, a községi, illetőleg hitközségi kötelekben a telepe-

sek összesége által állítandók fel, az államkincstár azonban az építkezés költségeihez segélyezőleg hozzájárul.

A községi és hitközségi alakulás és szervezkedésből származó összes egyéb közterheket a községi, vagy a hitközségi kötelekben a telepesek tartoznak együttesen és közösen a sajátjukból viselni

s mindazt megtenni, a mi az említett alakulás és szervezkedés közös érdekében szükséges.

Egyebek mellett tartoznak a telepések között, közös erővel az utcákban a lakóházak előtt, a megállapítandó távolságban, legkésőbb három év alatt fasorokat ültetni, s lehetőleg az utakat is fasorokkal szegélyezni stb.

2.

A telepállományok egysége:

- a) 700 □-öl belsőség (házhely, udvar és kert),
- b) 10 kat. hold szántóföld,
- c) — „ „ 900 □-öl kenderföld,
- d) 3 „ „ 800 „ kaszáló,
- e) — „ „ 800 „ szőlőterület,
- f) 4 „ „ 600 „ részesedés a közlegelőből
- g) — „ „ 1000 „ „ a közös erdőből,

összesen 20 kat. (1600 □-öles) hold.

(Vége következik.)

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** a lehető legkellemesebb. Gyönyörű meleg napok járnak. A hőmérő nappal mindig a 20 C. fok felett áll.

— **Hangverseny.** Jászai Mari nagyhirű tragikánk jövő hóban hangverseny körútra indul s utáiban K.-Vásárhelyt is érinteni fogja. Társaságában lesznek Somogyi Mór zongora művész s neje operett énekesnő. A hangverseny napja nincs megállapítva, de valószínűleg július hóban fog megtartani.

— **Véres verekedés.** F. hó 18-an polyáni Péterfi Elek s neje és Hegyesi Gyula hárman jöttek egy szekéren Szentlélek felé. Utközben össze-találkoztak polyáni Rettegi Alberttel, ki a nélkül, hogy a szekéren ülökkel egy szót is váltott volna, felragadt egy követ s a szekéren ülő asszonyt fejbe dobta. A két férfi erre a szerokérről leszállt s kérdőre vonta a merénylőt, ki erre Péterfit arcul ütötte s Hegyesit egy bicskával oldalba szurta. Ezután sértettek visszatértek Polyánba, de ezzel sem ért véget a dolog, mert Rettegi Albert Péterfit behúrezulta az udvarára s ott egy társával össze-vissza verte. A szerencsétlen súlyosan sebesülve szállították be a kórházba.

— **Meghívó.** Folyó hó 31-én, azaz pünkösöd harmadnapján a délelőtti isteni tisztelet után, egyházi közgyűlés fog tartatni. Melyre egyházunk minden egyes tagját tisztelettel meghívom. Tártyak. 1. Az egyházi tanács évi működésének bejelentése. 2. Az 1897. évi számadások betérjesztése és ezek jóváhagyása. 3. Az 1895. évben választott 10 egyházi tanácsosok újra választása. 4. Az e. h. t. 91. §-sa értelmében a választási elnök mellé 2 egyháztag mint bizalmi férfi választása. 5. Indítványok. Kézdi-Vásárhelyt, 1898. május 20-án Kölönte Mózes főgondnok.

— **Montlisztmalom.** Pomm Gothard a városi folsómalom bérlője — hogy az itteni örlési mizeriának segítve legyen — malmát montliszt örlésre is átalakította, a hol mindenki legfinomabb montlisztet öröklhet a búzából vagy rozsából nagyon csekély vám, esetleg fizettség ellenében. Melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **A közelgő pünkösöd** alkalmából ajánljuk t. olvasóinak, hogy alkalmi és nász ajándékok legjobban és legolcsóbban szerezhetők be Orlai Sándor PALAIS ROYAL — Budapest legnagyobb áruházában, Koronaherczeg-utca 8. Gyémánttánczatók, ékszerek, china-ézüst áruk, valódi párisi legyezők, hölgyeknek aranyszővő- és bőr-övek, finom bőrdíszmű áruk gyári áron kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Közgazdaság.

Miért szükséges a trágyázás?

Ha azt látjuk, hogy a kulturnövényeink helyét pásztortáska, széki füvirág, csibehur s más hasonló gyomok foglalják el, továbbá, hogy a kulturnövények igen silányan fejlődnek, bizonyosak lehetünk arról, hogy vagy rossz vetőmagot használ-

tunk, vagy a talaj megművelése volt hiányos, vagy pedig a talajból hiányzanak a szükséges növényi táplálóanyagok. Legtöbbszörre mind a három ok jelen van, mert a jó gazdának, ha réteit és takarmányföldjeit jól trágyázza és műveli, elég trágyája lesz, hogy szántóföldjeit is rendszeren trágyázhassa: ha ezenkívül tiszta, jól csirázó vetőmagot használ s földjeit gondosan megműveli, kikerüli földjeinek elgyomosodását, a talaj termőképes állapotban marad.

Ha ellenben földjeit és réteit nem műveli meg kellően és nem trágyázza, úgy termése mindég silányabb lesz, s vagyoni állapota is gyorsan fog hanyatlani. Ha földjeinket nem trágyázzuk kellően, ha szorgos műveléssel nem hozzuk oly állapotba, hogy a levegő és víz könnyen a talaj mélyébe jut-hasson s ennek következtében a gyökök jól terjeszkedhessenek s végre, ha a gyomok elhatalmasodnak s kulturnövényeink kárára a talajban levő növényi tápanyagokat elvonják — ne várjunk jó aratást.

Figyelembe veendő, hogy a kellően nem trágyázott földeken a száraz időjárás sokkalta károsabban hat, mint a jól trágyázottakon. Minél szegényebb a talaj, a talajban levő víz annál kevesebb föloldódott növényi tápanyagot tartalmaz s ez a gyökér életműködésére természetesen káros befolyással van; minél szegényebb a talaj vízben, annál kevesebb tápanyagot oldhat fel a kevés víz. Tápanyagokban szegény avagy tulszáraz talajokon tehát a növényzet mindég silány. Ilyen helyt a növények lombozata sokkal több vizet párologtat el, mint a jól trágyázott talajon, mert gazdag talajokban a gyökereknek kevesebb nedvességet kell felvenni, hogy a növényt elegendő nedvességgel lássák el.

A fák a szőlő, de minden kulturnövény a nyár derekán fejlődésében többnyire visszamarad, mert hiányzik talajból az elegendő nedvesség; ha azonban jól trágyázunk, a fentebb említett oknál fogva, a növények kevesebb vizet fognak elpárologtatni, mert a kevesebben is elegendő táplálékot találnak, s így a télen gyűjtött nedvességet is jobban megőrizvén, a szárazságot jobban fogják eltűrni.

Tekintettel már most arra a tapasztalati tényre, hogy 10 év alatt csak kettő van olyan, a mely igazán jó termést szolgáltat, ellenben 8 termés közepes és rossz, minden gazdának úgy kell berendezkednie, hogy közepes avagy rossz termések alatt se menjen tönkre, de semmi esetre sem szabad a jó évekre számítani, mert ezek busás jövedelmet adnak, de még sem annyit, hogy a rossz évek deficitjét fedezhessék. Ezt pedig el lehet érni a gyakori szántással s a gyakori trágyázással. Minél gyakrabban szántjuk, minél gyakrabban és jobban trágyázzuk talajunkat annál egyenletesebb és biztosabb terméseket fogunk arról aratni, miként azt különösen a folyó év számos helyen igazolta. Azoknak a tápláló anyagoknak melyeket a növények nagymennyiségben igényelnek, s ezek között is első helyen a foszforsavnak bőségesen kell jelen lenni a talajban, hogy a termés is bő lehessen. Jelen vannak ezek a tápláló anyagok az istálló trágyában s csupán a foszfor hiányt kell pótolni szuperfoszfát alakjában, a mit ha megteszünk, a csekély kiadási többlet — mert ma már a szuperfoszfát igen olcsó — bőségesen kárpótoltatik a bizonyosan nagyobb termés által.

A talajnak jobb művelését, intenzívebb gyakoribb és okszerűbb trágyázását, nem lehet elég melegen a magyar gazdaközönség figyelmébe ajánlani, mert éppen ezek azok a dolgok, a melyekre a gazdaközönség elég figyelmet még ma nem fordít, s a melyek miatt oly silány a termése.

Nyiltér*)

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek.

Henneberg G. selyemgyárát (cs. és k. udvari szállító) Zürichben

magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszér ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tag-szagattatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszér, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

*)E rovat alatt közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk

H I R D E T É S E K.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom!

Kituntatva Brüsszel 1893. aranyéremmel és díszokmányival.

Keleti-féle sörvőkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legelőkeltebb ezen nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen benyomást és eltávolítja észszerű szerkezeténél fogva az eddigi sörvőkötők hiányait.

Keleti-féle gumm sörvőkötő idomítható pelettával, szarvasbőrvédővel és biztonsági övvel.

Árak: egyoldalú 6 frt kétoldalú 12 frt

Készülnek ezenkívül: mulábak, műkezek, egyenestartók (Heising-féle rendszer) orthopédiai fűzők, haskötések, görseáhrisnyák és mindenféle gummiárak.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl

KELETI J.

orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyárosa BUDAPESTEN.

IV., Koronaherczeg-utca 17.

Sebészeti műszer-gyár:

IV., Rostély-utca 15.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(23 — 10)

Csak fiatal embereket

188 14-30.

érdekelhet tudni, hogy a

— párisi Dr. BOITON — Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrögibb bántalmakat is, főlegesleg tehát santal olaj vagy copaiva balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerész Budapest,

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Postai megrendelések czíme:

Zoltán gyógyszerész Budapest.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.
Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 64—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Sz. 2216 k. ü.
1898.

Árlejtési hirdetmény.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszéki fogház kibővítésénél szükséges építkezési munkálatokat 5070 frt 94 krajczár költség keretén belül leendő biztosítása iránt szóbeli árlejtést hirdetek. — Az árlejtés a kir. ügyészség hivatali helyiségében 1898. Május hó 31-én délelőtt 9 órakor kezdődik, melyben csak azok vehetnek részt, kik a kikialtási ár 10%-át bántépénzül a tárgyalás

kezdetén a tárgyalás vezetőjének kezébe lefizetik.

Az árlejtési feltételek a kir. ügyészség hivatali helyiségében a hivatalos órákban megtekinthetők.

Írásbeli zárt ajánlatok az árlejtésre kitűzött óráig a kir. ügyészség hivatalos helyiségében elfogadhatók.

A kir. ügyészségtől.

Kézdí-Vásárhelyt, 1898. Május hó 10-én.

85 3—3)

Boeskor Kálmán,
kir. alügyész.

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

(87 3—10)

Csiszár Pál,
kereskedő.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdí-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 db karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, toleitt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(88 46—100)

Sz. 1902 közíg.
1898.

Hirdetmény.

A vármegyei alispán urnak 12238 sz. a. kelt rendelete alapján közhirre teszem, hogy Kézdí-Vásárhely rendezett tanácsu város azon képviselői helyett, kiknek megbízatása 1897. év végével lejárt, a választás 1898. évi május hó 23-án reggeli 8 órától d. u. 4 óráig fog megtartatni. Ez alkalommal választandó 13 rendes és 4 póttag.

Azon képviselők névsorát, kiknek megbízatásuk lejárt, közlöm:

1. Molnár Józsiás. 2. Kovács János g. kereskedő. 3. Jánosó Dénes helyett Szabó János. 4. Krinczki Károly helyett Molnár Ferencz. 5. Dézsi Bálint. 6. id. Kovács István helyett Dézsi Dániel. 7. Bartók Károly. 8. Nagy Károly igazgató. 9. Székely János lelkész. 10. Szűcs János kereskedő. 11. ifj. Tóth István. 12. Balogh János ellenőr. 13. Szász Károly.

Póttag:

ifj. Kupán József, Szűcs Bálint. E hirdetmény falragasz és a székelőföld című lapban közhirre tétetni rendeltetik és dobszóval is közzétetni határoztatik.

Kézdí-Vásárhelyt, 1898. május hó 14-én.

Bartók Károly,
polgármester.

Hirdetések
lapunk
kiadóhivatalában
felvétetnek

Százezrei a
családoknak is. **Ák**
előszeretettel
naponta a

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé.

Mentos a babkávénak egészségre ártalmas elkatrészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, nyelők során ártalmatlan és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkiválóbb pótléka a babkávénak, valamint ajánlásra legméltóbb vagy illeke is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosagra, a valóban Kathreiner-féle többé egy házban másból sem lehet hiányoznia. **Óvás az értéktelen utazásoktól.**